

Zadunaiska Sici - 225 de ani

În anul 2000 s-au împlinit 225 de ani de la apariția formei specifice de organizație militară a cazacilor ucraineni "Zadunaiska Sici" (Sicia Transdunăreană) pe teritoriul Dobrogei. Amintim că ucrainenii în Dobrogea erau încă de la sfârșitul secolului al XVI-lea și începutul secolului al XVII-lea. Pe atunci ei înșiși se numeau "singurii cazaci credincioși" sau "cu mustăți lungi".

La începutul secolului al XVIII-lea cazacii zaporojeni sub conducerea hatmanului Ivan Mazepa, care s-au răsculat împotriva Rusiei țariste, au apărut la Galați și în nordul Dobrogei. Despre apariția și viețuirea cazacilor ucraineni în Dobrogea și Galați la începutul secolului al XVIII-lea, stau măturie faptele legate de transhumarea rămășițelor pământești ale hatmanului Ivan Mazepa în biserica Sfântu Gheorghe din Galați, la 18 martie 1710.

Dar emigrarea în masă a ucrainenilor în Dobrogea este legată de distrugerea Seciei Zaporojene (Zaporijska Sici = formă specifică militară) și lichidarea armatei căzăcești ucrainene de către țarina Ecaterina a II-a, în anul 1775.

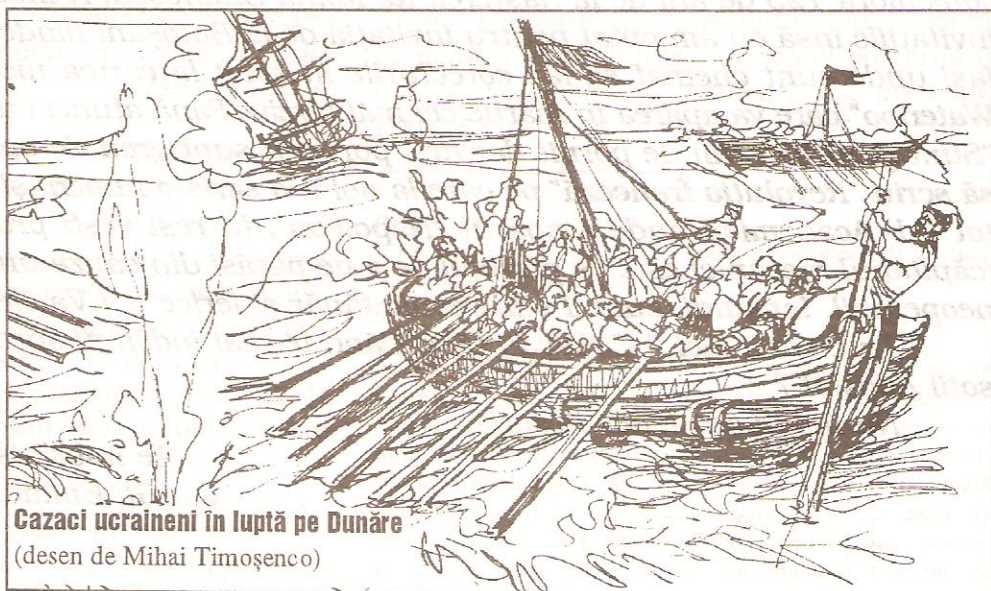
Prin lichidarea oastei zaporojene o parte din cazaci sub conducerea atamanului Andrei Leah, în taină s-au îmbarcat în corăbii și au pornit spre teritoriile turcești, în Dobrogea. O altă parte dintre cazaci au plecat pe jos sub conducerea lui Behmet. În toamna anului 1775 cazacii zaporojeni căutau un loc prielnic pentru a-și înființa Secia Transdunăreană "Zadunaiska Sici".

Se știe că în fiecare an de sărbătoarea "Acoperământul Maicii Domnului" (14 octombrie), Zadunaiska Sici își convoca adunarea generală, unde se alegeau organele conducătoare ale acesteia și ata-

manul.

A fost trimisă o delegație de cazaci la sultan care a cerut să fie primiți și ocrotiți de către acesta și să li se acorde teritorii pentru a viețui și pentru a întemeia o nouă Sici. Poarta otomană i-a primit pe cazacii ucraineni și le-a asigurat protecția.

Astfel, în 1776 cazacii au înființat în zona localității Vâlcov (azi Ucraina de Sud) prima Sici transdună-

Cazaci ucraineni în luptă pe Dunăre
(desen de Mihai Timošenco)

reană, numită "Ustdunaiska", care apoi s-a strămutat în zona satului Caraorman.

Sultanul Abdul Hamid I (1774-1789) le-a dat și dreptul de a avea drapel de luptă purpuriu.

În acest timp în Deltă și Dobrogea trăiau cazacii rușinecrasovți și lipoveni, veniți înaintea cazacilor zaporojeni.

În 1785 detașamentele reunite ale necrasovților și ale lipovenilor au năvălit asupra Seciei Ustdunaiska, i-au bătut pe cazacii ucraineni și au distrus Sici. Atunci sultanul Abdul Hamid I le-a dat cazacilor ucraineni localitatea Seimenii Vechi de lângă Hârșova, unde o parte (7000) dintre ucrainenii au ajuns. Restul (8000), la chemarea împăratului austriac Iosif al II-lea, au emigrat în Austro-Ungaria, așezându-se pe malul Tisei lângă localitatea Zenta (Banat). Din cauze neelucidate se reîntorc după o perioadă în Deltă. Pe drum se opresc la Seimenii Vechi. Pescuitul fiind ocupația lor de bază, au căutat locuri propice, plecând în grupuri de 80-100 de

Dunăvățul de Sus - Obelisc din granit ridicat pe locul unde a ființat Zadunaiska Sici
(desen de Mihai Timošenco)

persoane în Delta Dunării la pescuit. Inițiiază în Deltă cherhanale și pentru a evita deplasările anuale hotărâsc mutarea taberei din Seimenii Vechi în Deltă. Astfel, în anul 1812 pleacă de la Seimenii Vechi coborând pe Dunăre. Datorită iernii foarte grele din acest an sunt nevoiți să rămână la Isaccea. În primăvara anului 1813 coboară pe Sfântu Gheorghe spre Caterlez, astăzi localitatea Sfântu Gheorghe. Aici au rămas să se ocupe de pescuit dar au început să-și organizeze și Zadunaiska Sici. Apoi văzând că nu le ajunge spațiul și pentru agricultură, o parte din ei hotărâsc să se așeze la Dunăvățul de Sus unde se puteau îndeletnici și cu agricultura și cu creșterea vitelor, în afară de pescuit. Astfel, se înființează aici Zadunaiska Sici, care devine centru al cazacilor din localitățile Deltei și întregii Dobroge. Această organizație este una de tip militar, constituită după modelul "Zaporijjskaia Sici".

Majoritatea populației din Zadunaiska Sici era reprezentată de cazaci mijlocași și săraci. Aici nu exista iobăgie, fapt ce atrăgea fugari din Ucraina.

Guvernul turc având nevoie de serviciile acestei armate căzacești a hotărât să facă unele favoruri cazacilor, dându-le o porțiune de pământ ce se întindea între brațul Sf. Gheorghe, lacul Razim și o linie ce unea Isaccea cu localitatea Babadag, de-a lungul satelor Poșta, Agilar și Zebil.

De asemenea, pentru serviciile militare aduse, guvernul turc plătea o sumă de bani. Cu toate aceste înlesniri, situația cazacilor ucraineni era destul

de grea. Ei nu aveau voie să aibă artileria și cavaleria lor proprie. Guvernul turc le cerea să-și satisfacă serviciul militar la granițe, să ia parte la marșuri ofensive de pedepsire a bulgarilor, grecilor, sârbilor ce luptau pentru eliberarea lor națională. Astfel au avut loc în 1817 lupte împotriva sârbilor, iar în 1821 participă la înăbușirea luptelor pentru eliberarea grecilor.

În timpul luptelor împotriva grecilor, șase sute de cazaci ucraineni au trecut cu bărcile în Rusia îndreptându-se spre Odessa, sub conducerea arhimandritului Filoret. Un alt eveniment asemănător a avut loc în 1828 la începutul războiului ruso-turc, când cazacii trebuie să lupte împreună cu armatele turcești împotriva armatei ruse. Atunci generalul rus Tucicov a început tratativele secrete cu cazacii transdunăreni, convingându-i să treacă de partea lui. Ca rezultat al înțelegerilor secrete dintre generalul rus și hatmanul din Zadunaiska Sici, Ostap Hladchii, 500 de cazaci ucraineni au trecut în Rusia la 18 mai 1828, la Ismail. Pe cei care s-au opus acestei plecări în număr de aproximativ 2000, hatmanul Hladchii i-a dus la Silistra unde erau chemați de vizir. În Deltă au rămas femeile și copiii care se asundeau în stufrăiș de atacurile turcești, ce le făcea viața nesigură. Fapta hatmanului Hladchii a însemnat o amenințare pentru cazacii transdunăreni. Cei care au trecut de partea rușilor au devenit simpli soldați, iar cei 2000 de cazaci de la Silistra aproape că au fost linșați, scăpând cu viață doar datorită intervenției consulului austriac.

Acesta este momentul sfârșitului pentru Zadunaiska Sici, momentul lichidării armatei cazacilor ucraineni din Dobrogea.

În perioada 1828-1861 în Dobrogea sosesc mulți ucraineni fugari de iobăgie și cei ce fugeau de serviciul militar (recrutcina). Cazacii și fugarii sunt strămoșii actualilor ucraineni din Dobrogea. Aici ei găseau pământuri libere și puteau să se ocupe cu agricultura, pescuitul, vânatul și chiar cu tăiatul lemnelor. O parte din ei îmbrățișează diferite meserii (fierari, cizmari, dogari, etc.).

Ca minoritate națională, ucrainenii trăiesc și muncesc în deplină armonie cu românii și cu celelalte minorități naționale din Dobrogea.

O nouă etapă de revigorare a etniei ucrainene din Dobrogea a fost Revoluția din 1989.

Astfel, la 25 martie 1990 la Tulcea a luat ființă Uniunea Ucrainenilor din Dobrogea, parte componentă a Uniunii Ucrainenilor din România.

Această organizație ajută la asigurarea și păstrarea limbii ucrainene, a datinilor și obiceiurilor strămoșești.